

บทที่ 7 ทักษะคัดลอกอาชีพและแนวทางชีวิตใหม่

- ความรู้สึกต่ออาชีพค่าประเวณี
- ความต้องการเลิกอาชีพค่าประเวณี
- แนวทางชีวิตใหม่ของสตรีบางประเภท
- ปัญหาและอุปสรรคภายหลังการเลิกเป็นสตรีบางประเภท

สิ่งที่ได้ศึกษามาแล้วในบทแรก ๆ ว่า สาเหตุของการมีอาชีพเป็นสตรีบางประเภทนั้น เป็นเพราะเหตุผลทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ด้วยเหตุนี้ถ้าสตรีบางประเภทสามารถสนองตอบความต้องการทางเศรษฐกิจได้ในระดับที่ตนพอใจแล้ว สตรีเหล่านั้นก็มักจะเลิกอาชีพค่าประเวณีอย่างแน่นอน แต่อย่างไรก็ตามการที่จะเลิกอาชีพดังกล่าว อาจจะไม่ใช่เพราะเหตุที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้นเท่านั้น เหตุอื่น ๆ เช่น ข้อจำกัดทางด้านสตรีวิทยาและความรู้สึกต่ออาชีพที่กระทำอยู่ ก็น่าจะมีผลโดยตรงต่อการเลิกอาชีพก็ได้ โดยมีพักต้องรอให้ฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้นดังที่ต้องการ ดังนั้นในบทที่ 7 นี้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดแนวทางการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการเลิกอาชีพเป็นสตรีบางประเภท ทักษะคัดลอกอาชีพ ตลอดจนแนวทางชีวิตใหม่ภายหลังจากการเลิกอาชีพนี้แล้ว เพื่อที่จะได้ทราบว่า สตรีบางประเภทส่วนใหญ่ที่สมัครใจมาค่าประเวณีที่เมืองสงขลา-หาดใหญ่ มีความรู้สึกอย่างไรต่ออาชีพของตนและมีแผนการที่จะดำเนินชีวิตอย่างไรในอนาคต ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะมีขึ้นภายหลังจากที่เลิกอาชีพนี้แล้ว

1. ความรู้สึกต่ออาชีพค่าประเวณี

อาชีพค่าประเวณีจัดว่าเป็นอาชีพที่น่ารังเกียจของสังคมมานับแต่โบราณกาลแล้ว นับตั้งแต่ในครั้งสมัยกรุงศรีอยุธยาเริ่มแรกก็มีสตรีบางประเภทที่เกิดจากทาสหรือสตรีที่ไม่มีผู้คุ้มครอง¹ ซึ่งจัดว่าเป็นบุคคลที่ต่ำต้อยน่ารังเกียจไม่สมควรคบค้าสมาคมด้วย จวบจน

¹ ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเริ่มปรากฏว่ามีสตรีบางประเภทแล้ว ดังจะเห็นได้จากกฎหมายตราสามดวงในไวยาการลักบณะตัวเมียว่า "มาตราหนึ่ง ชายใดสุขอหญิงขี้ ร่า เพียว ขลุทานเลี้ยงชีวิตและหญิงนครโสเภณีมาเลี้ยงเป็นเมีย... " และในสมัยนั้นสตรีจะต้องมีผู้คุ้มครองไม่ว่าจะเป็นสามี บิดามารดา พี่น้องหรือผู้ใดก็ตามที่ปกป้องรักษาไว้ จึงจะเป็นผู้ที่ไม่ถูกรังแกข่มเหง ฉะนั้นผู้ที่ไม่มีผู้คุ้มครองย่อมจะไม่เป็นที่พึงในที่สุดก็ตองกลายเป็นทาสหรือเป็นเมียกลางทาสของชายที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจและถูกซื้อชายใด สตรีเหล่านั้นจึงกลายเป็นของกลางที่ชายใดสามารถโชสิทธิในตัวหญิงใด ดังที่มีคำพังเพยว่า ศาลา นารี วิถี คงคา ลวนเป็นของกลางไม่มีเจ้าของ ผู้ใดจะโชประโยชน์ก็ได้

สมัยปัจจุบัน แม้เหตุการณ์เป็นสตรีบางประเภทจะแตกต่างไปจากสมัยก่อนก็ตาม แต่ความรู้สึกของสังคมที่มีต่ออาชีพนี้ก็มีไคล่คั่นน้อยลงแต่อย่างใด หากจะมีอยู่บ้างก็อาจเป็นเพราะความเห็นใจในความยากจนหรือเหตุจำเป็นอื่น ๆ ของสตรีบางประเภท แต่อย่างไรก็ตามทุกสังคมก็พยายามที่จะชักจูงอาชีพนี้ให้หมดไปหรือลดน้อยลง ด้วยการมีบทกฎหมายหรือปรามการค้าประเวณี² เพื่อมิให้อาชีพค้าประเวณีเป็นที่ยอมรับของสังคม

ไม่เพียงแต่ที่สังคมทั่วไปจะมีความรู้สึกรังเกียจต่ออาชีพค้าประเวณีเท่านั้น แม้สตรีบางประเภทที่มาประกอบอาชีพที่เมืองสงขลา-หาดใหญ่ เองก็มีความรู้สึกว่าไม่พอใจต่ออาชีพของตน ดังจะเห็นได้จากตารางที่ 42 ซึ่งปรากฏว่าสตรีบางประเภทประมาณร้อยละ 71.29 มีความรู้สึกว่าอาชีพที่ตนกระทำอยู่นั้นน่ารังเกียจ

ตารางที่ 42

ความรู้สึกต่ออาชีพสตรีบางประเภทกับความพอใจต่ออาชีพ

ความรู้สึก ถูกรังเกียจ	ความพอใจ			ยอดรวม	จำนวน	ร้อยละ
	พอใจ	ไม่พอใจ	เฉย ๆ			
มีความรู้สึก	30.56	36.11	33.33	100	144	71.29
ไม่มีความรู้สึก	75.00	12.50	12.50	100	24	11.88
เฉย ๆ	64.71	11.76	23.53	100	34	16.83
รวม	41.58	29.21	29.21	100	202	100

$$x^2 = 26.9036 \quad x^2_{4, .95} = 9.488$$

$$\text{Cramer } V = .2581$$

นอกจากนี้ สตรีบางประเภทที่มีความรู้สึกว่าอาชีพของตนนั้นน่ารังเกียจมีความรู้สึกไม่พอใจอาชีพของตนมากกว่าพวกที่ไม่มีความรู้สึกว่าถูกรังเกียจหรือพวกที่เฉย ๆ ไม่สนใจว่าจะน่ารังเกียจหรือไม่ ดังตารางที่ 42 นี้ และเมื่อทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างความ

² พ.ร.บ.ปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503

รู้สึกว่าการร้องเกี่ยวกับความพอใจต่ออาชีพแล้ว พบว่ามีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ ความรู้สึกของสตรีบางประเภทต่ออาชีพของตนมีผลต่อความพอใจในอาชีพด้วย โดยเฉพาะพวกที่ไม่มีความรู้สึกว่าการร้องเกี่ยวกับเรื่องมีถึงร้อยละ 75 มีต่อว่ามีความพอใจในอาชีพของตน ในขณะที่ไม่พอใจมีเพียงร้อยละ 12.5 ส่วนพวกที่มีความรู้สึกว่าการร้องเกี่ยวกับอาชีพนั้นมีเพียงร้อยละ 30.56 ในขณะที่ไม่พอใจมีถึงร้อยละ 36.11

อย่างไรก็ตามแม้จะมีแนวโน้มว่าสตรีบางประเภทส่วนใหญ่มีความรู้สึกต่ออาชีพของตนเป็นที่น่ารังเกียจของสังคมก็ตาม แต่สตรีบางประเภทร้อยละ 41.58 ก็ยังมีความพอใจอาชีพของตน เนื่องจากเห็นว่า เป็นอาชีพที่สุจริตและทำให้มีเงินได้พอเลี้ยงตนและครอบครัว ส่วนพวกที่ไม่พอใจมีเพียงร้อยละ 29.21 ของสตรีบางประเภทเท่านั้น ทั้งนี้ เพราะเป็นพวกที่มีความรู้สึกต่ออาชีพของตนนั้นไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม และบางส่วนก็เป็นพวกที่ถูกหลอกลวงมาด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วในบทต้น ๆ

เพื่อให้ความกระจ่างในปัญหาที่ว่าสตรีบางประเภทจากจังหวัดภาคเหนือมักจะมีความรู้สึกต่ออาชีพของตนเป็นที่น่ารังเกียจน้อยกว่าสตรีบางประเภทที่มาจากจังหวัดอื่น ๆ ด้วยเหตุที่ทางจังหวัดภาคเหนือมีทัศนคติหรือค่านิยมการยอมรับให้หญิงสาวไปขายตัวในเมืองต่าง ๆ ผู้วิจัยได้ทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิภาคของสตรีบางประเภทกับความรู้สึกต่ออาชีพ พบว่าสตรีบางประเภทไม่ว่าจะมาจากภาคเหนือหรือภาคอื่น ๆ ต่างก็ไม่มีความรู้สึกว่าการร้องเกี่ยวกับเรื่องหรือไม่ ไม่แตกต่างกันมากนัก ดังจะเห็นได้ว่าสตรีจากจังหวัดภาคเหนือจะมีความรู้สึกว่าการร้องเกี่ยวกับเรื่องน้อยกว่าภาคอื่น ๆ เพียงร้อยละ 16.44 และไม่มีความรู้สึกว่าการร้องเกี่ยวกับเรื่องมากกว่าภาคอื่น ๆ เพียงร้อยละ 3 ของสตรีบางประเภทแต่ละภูมิภาคนั้น ๆ

ตารางที่ 43

ภูมิภาคกับความรู้สึกต่ออาชีพของสตรีบางประเภท

ภูมิภาค	ความรู้สึกการร้องเกี่ยวกับเรื่อง			ยอดรวม	จำนวน
	มีความรู้สึก	ไม่มีความรู้สึก	เฉยๆ		
ภาคเหนือ	66.89	14.19	18.92	100	148
ภาคอื่น ๆ	83.33	11.11	5.56	100	54
รวม	71.29	11.18	16.83	100	202

$$\chi^2 = 5.4154 \quad \chi^2_{.95} = 5.991$$

$$\text{Cramer V} = .1637$$

เหตุผลที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าสตรีบางประเภททั่ว ๆ ไป ล้วนแต่มีความรู้สึกที่อาชีวะสตรีบางประเภทไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม ทั้งการประกอบอาชีพดังกล่าวไม่ได้เกิดจากความต้องการส่วนตนหรือประเพณีการยอมรับอาชีพชายตัวคั่งที่คนทั่วไปเข้าใจกัน หากแต่ความเป็นเพราะเหตุปัจจัยทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ สำหรับการอ้างค่านิยมการชายตัวของภาคเหนือนั้น ถ้าจะพิจารณากันให้ถ่องแท้แล้ว ก็ล้วนแต่มีรากฐานบนเหตุผลทางเศรษฐกิจมากกว่า เป็นแต่เพียงว่ามีการกระทำกันและเอาแบบอย่างกันมากนั่นเอง

2. ความต้องการเลิกอาชีพค้าประเวณี

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าอาชีพสตรีบางประเภทถูกจำกัดทั้งทางค่านิยมที่ควรปฏิบัติและสังคม และทางค่านิยมคือการไม่ยอมรับของสังคม จึงเป็นเหตุให้สตรีบางประเภทคิดเลิกอาชีพที่กระทำอยู่ถึงร้อยละ 79 ของสตรีบางประเภททั้งหมด ไม่ว่าสตรีที่วันจะมาจากภูมิภาคใดก็ตาม ล้วนแต่มีความต้องการเลิกอาชีพไม่แตกต่างกัน จากตารางที่ 44 จะเห็นได้ว่า สตรีบางประเภทจากภาคเหนือต้องการเลิกอาชีพเป็นจำนวนร้อยละ 78.38 ซึ่งใกล้เคียงกันมากกับสตรีบางประเภทภาคอื่น ๆ ซึ่งมีถึงร้อยละ 79.63

ตารางที่ 44

ภูมิภาคกับความต้องการเลิกอาชีพสตรีบางประเภท

ภูมิภาค	ความต้องการเลิกอาชีพ			ยอดรวม	จำนวน
	ต้องการเลิก	ไม่ต้องการเลิก	เฉย ๆ		
ภาคเหนือ	78.38	16.89	4.73	100	148
ภาคอื่น ๆ	79.63	18.52	1.85	100	54
รวม	78.71	17.33	3.96	100	202

$$\chi^2 = .8957 \quad \chi^2_{.95} = 5.991$$

$$\text{Cramer V} = .0666$$

สำหรับสาเหตุที่แท้จริงที่สตรีบางประเภทส่วนมากต้องการเลิกอาชีพได้แก่ ความเบื่อหน่ายในอาชีพที่ทำอยู่ อายุมากขึ้น สังคมรังเกียจ อาชีพไม่มั่นคง ได้เงินพอสมควรแล้ว และต้องการกลับบ้าน เป็นต้น

ส่วนพวกที่ยังไม่ยอมเลิกอาชีพซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนน้อยมากไม่ถึงร้อยละ 20 นั้น เป็นเพราะว่ายังมีความต้องการเงินเพื่อปลดเปลื้องภาระทางบ้านเช่น ปลูกบ้าน อุปการะพ่อแม่พี่น้อง ยังไม่มีงานอื่นทำ และยังไม่ถึงเวลาที่ตนตั้งใจจะเลิก

นอกจากนี้ ความต้องการเลิกอาชีพสตรีบางประเภทยังขึ้นอยู่กับความพอใจในอาชีพของผู้ที่กระทำ ดังจะเห็นได้จากตารางที่ 45 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสตรีที่ไม่พอใจมีความต้องการเลิกอาชีพถึง ร้อยละ 93 แต่สตรีที่พอใจอาชีพของตนนั้นมีความต้องการเลิก

ตารางที่ 45

ความพอใจในอาชีพกับความต้องการเลิกอาชีพสตรีบางประเภท

ความต้องการเลิก	ความพอใจในอาชีพ			จำนวน
	พอใจ	ไม่พอใจ	เฉย ๆ	
ไม่ต้องการเลิก	34.2	6.9	7.0	35
ต้องการเลิก	65.8	93.1	93.0	159
รวม	100	100	100	100
จำนวน	79	58	57	194

$\chi^2 = 23.4674$; $\chi^2_{.95} = 5.991$

Cramer V = 0.3478

เพียงร้อยละ 65.8 เหตุผลอาจเป็นเพราะว่า สตรีที่มีความพอใจอาชีพของตนนั้นเห็นว่าการทำอาชีพเช่นนี้สามารถช่วยยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของตนให้ดีขึ้นได้ ส่วนสตรีที่ไม่พอใจนั้นอาจเป็นเพราะ เมื่อตอนเริ่มประกอบอาชีพตนมิได้สมัครใจ หากเป็นเพราะความจำเป็นบีบบังคับให้ต้องกระทำ ดังนั้นเมื่อปลอดจากภาระจำเป็นหรือมีโอกาสที่จะเลิกได้แล้วก็จะเลิกอาชีพสตรีบางประเภททันที

3. แนวทางชีวิตใหม่ของสตรีบางประเภท

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าสตรีบางประเภทที่ย้ายถิ่นมาจากภูมิภาคต่าง ๆ โดยเฉพาะภาคเหนือล้วนแต่ต้องการเด็กอาชีพสตรีบางประเภททั้งนั้น หากแต่จะต่างกันว่าระยะเวลาที่คิดจะเลิกเท่านั้น (ดูตารางที่ 46) กล่าวคือ สตรีที่คิดจะเลิกอาชีพภายใน 6 เดือนข้างหน้ามีร้อยละ 28.22 ภายใน 7-12 เดือน มีร้อยละ 3.96 และมากกว่า 1 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 46

ระยะเวลาที่สตรีบางประเภทคิดจะเลิกอาชีพ

ระยะเวลาที่คิดจะเลิก	ร้อยละ
1-6 เดือน	28.22
7-12 เดือน	3.96
มากกว่า 12 เดือน	20.79
ระบุไม่ได้หรือไม่ทราบ	47.03

ร้อยละ 20.79 นอกนั้นยังไม่อาจระบุเวลาเลิกอาชีพได้เมื่อใดถึงร้อยละ 47.03 ซึ่งจะเห็นได้ว่าสตรีบางประเภทประมาณร้อยละ 50 ไม่อาจกำหนดแนวทางชีวิตเบื้องต้นของตนว่าจะประกอบอาชีพอะไร ถ้าหากว่าจะไม่ประกอบอาชีพสตรีบางประเภท เพราะในระหว่างที่ไม่สามารถระบุว่าจะเลิกอาชีพได้เมื่อใดนั้นก็จะต้องประกอบอาชีพสตรีบางประเภทต่อไปนั่นเอง

ระยะเวลาที่สตรีบางประเภทคิดจะเลิกประกอบอาชีพแตกต่างกันไปในหมู่สตรีบางประเภทที่มีสถานภาพแตกต่างกัน (ดูตารางที่ 47) สตรีที่โสดและสมรสมีแนวโน้มที่คิดจะเลิกอาชีพในระยะเวลาที่ยาวนานมากกว่าพวกที่หย่าร้างและหม้ายมาก เหตุผลคงเป็นเพราะว่าสตรีที่มีปัญหาหย่าร้างและหม้ายนั้นมีความผิดหวังและเบื่อหน่ายชีวิตที่ผ่านมา ก็ย่อมที่จะมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่ออาชีพที่สังคมรังเกียจและที่ตนไม่พอใจอยู่แล้ว อีกทั้งอายุก็จะอยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าสตรีที่โสดและสมรส ซึ่งทำให้ระยะเวลาที่จะประกอบอาชีพของตนน้อยลง

ตารางที่ 47

สถานการณ์และระยะเวลาที่คิดจะเลิกอาชีพ (จำนวนเดือน)

สถานการณ์	ระยะเวลาที่จะเลิก (%) / เดือน	ระยะเวลาที่อยู่มาแล้ว (%) / เดือน	รวมระยะเวลาที่ประกอบการเฉลี่ย
โสด	16.11	12.38	28.49
สมรส	16.75	28.78	45.53
หย่าร้าง	8.51	11.17	19.68
หม้าย	13.17	22.20	35.37

การกลับภูมิลำเนาของสตรีบางประเภทภายหลังจากเลิกประกอบอาชีพในเมืองสงขลา-หาดใหญ่แล้ว เป็นเรื่องที่น่าสนใจอย่างยิ่ง เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้เกี่ยวกับการกลับภูมิลำเนาเดิมของทนายที่เกิดจากปัจจัยอะไรบ้าง มีมากน้อยเพียงใดและเป็นไปในทิศทางใด ผู้วิจัยจึงได้ใช้เทคนิคการวิเคราะห์การจำแนกหมู่ (Multiple Classification Analysis หรือ MCA) ประกอบการวิเคราะห์การผันแปร (Analysis of Variance หรือ ANOVA) มาใช้ศึกษาหาความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยกำหนดให้การกลับหรือไม่กลับภูมิลำเนาเดิมเป็นตัวแปรตาม

ส่วนตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อการกลับภูมิลำเนาคงกล่าวได้แก่ อายุ ภูมิภาค เขตที่อยู่อาศัย สถานภาพ และระยะเวลาที่อยู่ประกอบอาชีพ

ตัวแปรผันร่วมได้แก่ รายได้/เดือน (หลังแบ่ง) อาชีพบิดามารดา เงินออม/เดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัวและการสมัครใจย้ายถิ่น

ตารางที่ 48.1 แสดงว่าการคิดกลับภูมิลำเนาเดิมของสตรีบางประเภทแปรผันตามตัวแปรอิสระต่าง ๆ 5 ตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 โดยตัวแปรผันร่วมรวมกันสามารถอธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 ทั้งนี้ตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายการผันแปรของการคิดกลับภูมิลำเนาได้ประมาณร้อยละ 16 และเมื่อปรับอัตราความเป็นอิสระอธิบายได้ร้อยละ 17 (ดูตารางที่ 48.1) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และตัวแปรอิสระที่นำมาศึกษาพร้อมกันมีปฏิกิริยาต่อกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ตารางที่ 48.1

การวิเคราะห์การผันแปรเกี่ยวกับการติดกลับภูมิสำเนาเดิม (หลังเลิกอาชีพ) ของสตรี
บางประเภท

ที่ของการผันแปร (Source of Variation)	ผลรวมของ กำลังสอง (Sum of Squares)	อัตรา อิสระ (DF)	ค่าเฉลี่ยของผล รวมกำลังสอง (Mean Squares)	F	ระดับนัย สำคัญ (Signif of F)
<u>ผลหลักของตัวแปรอิสระ</u> (Main Effect)	1.862	8	0.233	4.179	0.000
อายุ	0.010	2	0.005	0.087	0.917
ภูมิภาค	0.516	1	0.516	9.260	0.003
เขตที่อยู่อาศัย	0.066	1	0.066	1.137	0.278
สถานภาพ	0.000	1	0.000	0.000	0.999
ระยะเวลาที่มาอยู่ประกอบ อาชีพ	0.575	3	0.192	3.441	0.19
<u>ตัวแปรผันรวม</u> (Covariates)	0.186	5	0.037	0.668	0.649
รายได้/เดือน(หลังแบ่ง)	0.014	1	0.014	0.245	0.621
อาชีพบิดามารดา	0.055	1	0.055	0.990	0.321
เงินออม/เดือน	0.004	1	0.004	0.063	0.802
จำนวนสมาชิกในครอบครัว	0.022	1	0.022	0.404	0.526
การสมัครใจย้ายถิ่น	0.063	1	0.063	1.137	0.286
<u>ความปฏิริยาสองทาง</u> (2-Way Interaction)	2.259	24	0.094	1.690	0.032
การผันแปรที่อธิบายได้	4.306	37	0.116	2.090	0.001
การผันแปรที่เหลือ	7.739	139	0.056		
การผันแปรทั้งหมด	12.045	176	0.068		

ตารางที่ 48.2

การวิเคราะห์การจำแนกหมู่เกี่ยวกับการศึกษาลำเนาเดิม(หลังเลิกอาชีพ) ของสตรีบางประเภท
(ค่าเฉลี่ยทั้งหมด = 0.93)

ตัวแปรและกลุ่มย่อย	จำนวน ตัว อย่าง	ยังไม่ปรับ		ปรับตัวแปรอิสระ		ปรับตัวแปรอิสระและ ตัวแปรต้นรวม	
		ค่าเบี่ยงเบน	Eta	ค่าเบี่ยงเบน	Beta	ค่าเบี่ยงเบน	Beta
<u>อายุ</u>							
15-19 ปี	72	0.03		0.01		0.01	
20-24 ปี	73	0.00		0.00		0.00	
25 ปีขึ้นไป	32	-0.08	0.16	-0.02	0.03	-0.02	0.04
<u>ภูมิภาค</u>							
ภาคเหนือ	136	0.04		0.03		0.03	
ภาคอื่น ๆ	41	-0.15	0.31	-0.11	0.23	-0.10	0.21
<u>เขตที่อยู่อาศัย</u>							
ชนบท	117	0.03		0.01		0.01	
เมือง	60	-0.06	0.16	-0.03	0.08	-0.02	0.07
<u>สถานภาพ</u>							
ไม่โสด	68	-0.03		-0.00		0.00	
โสด	109	0.02	0.09	0.00	0.00	0.00	0.00
<u>ระยะเวลาที่มาอยู่ประกอบ</u>							
<u>อาชีพ</u>							
1-12 เดือน	127	0.01		0.00		0.00	
13-24 เดือน	31	0.04		0.03		0.03	
25-36 เดือน	8	0.07		0.11		0.13	
36 เดือนขึ้นไป	11	-0.29	0.29	-0.21	0.23	0.19	0.22
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กำลังสอง (R^2)					0.155		0.170
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R)					0.393		0.412

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระแต่ละตัว พบว่าภูมิภาคของสตรีบางประเภทอธิบายการผันแปรของการศึกษาระดับภูมิสำเนาเดิมได้ดีที่สุด โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 รองลงมาได้แก่ ระยะเวลาที่มาประกอบอาชีพในเมืองสงขลา-หาดใหญ่ เขตที่อยู่อาศัย และสถานภาพตามลำดับ

ตารางที่ 48.2 แสดงให้เห็นว่า สตรีบางประเภทที่ศึกษาระดับภูมิสำเนาโดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.93 โดยสตรีที่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี ศึกษา 0.96 ระหว่าง 20-24 ปี ศึกษา 0.93 และ 25 ปีขึ้นไปศึกษา 0.85 เมื่อควบคุมตัวแปรอิสระและตัวแปรผันร่วม การศึกษาดังกล่าวเท่ากับ 0.94, 0.93 และ 0.91 ตามลำดับ อัตราความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการศึกษาก่อนปรับหรือหลังปรับตัวแปรอิสระและตัวแปรผันร่วมเท่ากับ 0.16 และ 0.04 เหตุผลที่สตรีบางประเภททุกระดับอายุต้องการการศึกษาระดับภูมิสำเนาเดิมของตนอาจเป็นเพราะสตรีส่วนใหญ่ต้องการอยู่ทำงานหากินในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งเมื่อตนคิดว่าได้บรรลุจุดประสงค์ของการย้ายถิ่นมาชั่วคราวแล้วก็จะกลับ ไม่ได้คิดตั้งรกรากอยู่ในถิ่นใหม่แต่อย่างใด

ภูมิภาคของสตรีบางประเภทกับการศึกษาระดับภูมิสำเนาที่มีความสัมพันธ์กัน โดยสตรีที่มาจากภาคเหนือศึกษาระดับภูมิสำเนาของตนถึง 0.97 ในขณะที่ภาคอื่น ๆ ศึกษา 0.78 และเมื่อปรับด้วยตัวแปรอิสระและตัวแปรผันร่วม จะมีค่าเปลี่ยนเป็น 0.96 และ 0.83

อัตราความสัมพันธ์ระหว่างภูมิภาคกับการศึกษาระดับภูมิสำเนา ก่อนนำตัวแปรอิสระอื่น ๆ มาพิจารณาเท่ากับ 0.31 เมื่อนำตัวแปรอิสระและตัวแปรผันร่วมเข้ามาควบคุม ค่าความแตกต่างจะลดลงเหลือ 0.21 เหตุผลที่เป็นเช่นนี้อาจอธิบายได้ว่า สตรีส่วนใหญ่ที่มาประกอบอาชีพในเมืองสงขลา-หาดใหญ่ มักจะมาจากชนบทของภาคเหนือ แต่สตรีที่มาจากในเมืองมักจะเป็นสตรีจากภาคอื่น ๆ (ดูคำอธิบายตอนบทต้น ๆ) ซึ่งทำให้คนภาคเหนือมีความผูกพันกับท้องถิ่นมากกว่าคนภาคอื่น ๆ

เขตที่อยู่อาศัยก็มีความสัมพันธ์กับการศึกษาระดับภูมิสำเนาเดิมอยู่บ้าง โดยเฉพาะสตรีที่อยู่ในชนบทศึกษาระดับภูมิสำเนาถึง 0.96 และ 0.94 เมื่อปรับตัวแปรอิสระและตัวแปรผันร่วมแล้ว ส่วนพวกที่มาจากในเมืองศึกษา 0.87 และ 0.91 เมื่อปรับตัวแปรอิสระและตัวแปรผันร่วมแล้ว

อัตราความสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยและการศึกษาลับภูมิลำเนา ก่อนนำ
ตัวแปรอิสระอื่น ๆ มาพิจารณาเท่ากับ 0.16 เมื่อนำตัวแปรอิสระต่าง ๆ และตัวแปรต้นรวม
เข้ามาควบคุมอัตราความสัมพันธ์ลดลงเหลือเท่ากับ 0.07

สถานภาพของสตรีบางประเภทกับการศึกษาลับภูมิลำเนา ไม่มีผลต่อกันเลย
โดยจะเห็นได้ว่า สตรีที่โสดศึกษาลับภูมิลำเนาเดิมมากกว่าสตรีที่ไม่โสด 0.05 และเมื่อ
นำตัวแปรอิสระและตัวแปรต้นรวมเข้ามาควบคุมแล้ว ปรากฏว่าสตรีทั้งโสดและไม่โสดศึกษ
ลับภูมิลำเนาอย่างไม่แตกต่างกัน อัตราความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองลดลงจาก
0.09 มาเป็น 0.00 ภายหลังเมื่อนำตัวแปรอิสระต่าง ๆ และตัวแปรต้นรวมเข้ามาควบคุม
ระยะเวลาที่มาอยู่ประกอบอาชีพก็มีความสัมพันธ์กับการศึกษาลับภูมิลำเนา
โดยสตรีที่มาอยู่เมืองสงขลา-หาดใหญ่ 1-12 เดือน ศึกษาลับ 0.94, 13-24 เดือน ศึกษ
ลับ 0.97, 25-36 เดือน ศึกษาลับ 1.00 และ 36 เดือนขึ้นไป ศึกษาลับ 0.64 เมื่อนำตัวแปร
อิสระและตัวแปรต้นรวมมาควบคุม การศึกษาลับเปลี่ยนเป็น 0.93, 0.96, 1.06 และ
0.74 อัตราความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองก่อนนำตัวแปรอิสระอื่น ๆ มาพิจารณาเท่ากับ
0.29 เมื่อนำตัวแปรอิสระต่าง ๆ และตัวแปรต้นรวมเข้ามาควบคุม อัตราความสัมพันธ์
ลดลงเหลือ 0.22

เหตุผลที่สตรีบางประเภทที่อยู่มานานศึกษาลับภูมิลำเนาเดิมน้อยกว่าสตรีที่มาอยู่
ในระยะเวลาไม่เกิน 2-3 ปี อาจเป็นเพราะสตรีเหล่านี้คิดถึงรกรากทำมาหากินในเมือง
สงขลา-หาดใหญ่ เพราะมีประสบการณ์และของทำมาหากินมากขึ้น

สรุปได้ว่า สตรีที่มีอายุแตกต่างกันไม่ได้มีผลกระทบต่อความต้องการกลับภูมิลำเนา
เดิม รวมทั้งสถานภาพของสตรีบางประเภทด้วย ซึ่งแตกต่างไปจากสตรีที่มาจากภูมิภาคต่าง ๆ
โดยเฉพาะจากภาคเหนือ ที่มีแนวโน้มที่จะกลับภูมิลำเนาเดิมสูงกว่าสตรีจากภาคอื่น ๆ และ
ระยะเวลาที่มาอยู่ประกอบอาชีพในเมืองสงขลา-หาดใหญ่ นานกว่า 3 ปีขึ้นไป มีผลทำให้สตรี
บางประเภทกลับภูมิลำเนาเดิมน้อยกว่าสตรีที่มาอยู่ในระยะเวลาน้อยกว่า 3 ปี

แนวทิศะในการประกอบอาชีพภายหลังเลิกอาชีพสตรีบางประเภทแล้ว สตรี
บางประเภทในเมืองสงขลา-หาดใหญ่ มีแนวโน้มที่จะประกอบอาชีพเดิมที่เคยกระทำมาคือ
ทำนา ทำสวน ทำไร่ อันเป็นอาชีพทางเกษตรกรรม ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 54.59 ของสตรี

บางประเภทที่ตั้งใจกลับภูมิลำเนาเดิม รองลงไปได้แก่ การประกอบอาชีพส่วนตัว เช่น ค่าขายของเบ็ดเตล็ดทั่ว ๆ ไป และการเปิดกิจการตัดเสื้อผ้าและทำนม ร้อยละ 20.54 และรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 4.87 นอกนั้นอีกร้อยละ 20 คิดจะกลับไปช่วยพ่อแม่หรือครอบครัวทำงานบ้านหรือกลับไปแต่งงาน เป็นต้น (ดูตารางที่ 49) นี้อยอมแสดงให้เห็นว่า ภายหลังจากการประกอบอาชีพสตรีบางประเภทแล้ว คุณภาพชีวิตของสตรีเหล่านั้นก็ไม่ได้ดีขึ้นกว่าเดิมมากนัก นอกจากจะทำให้มีสถานภาพทางเศรษฐกิจดีขึ้นบ้าง เมื่อเทียบกับก่อนย้ายถิ่น ทั้งนี้เพราะสตรีโดยมากยังคงกลับไปทำอาชีพเกษตรกรรมเช่นเดิม

ตารางที่ 49

อาชีพใหม่หลังจากกลับภูมิลำเนาเดิม

อาชีพ	ร้อยละ
ทำนา	43.79
ทำสวน	5.40
ทำไร่	5.40
รับจ้าง	4.87
ประกอบกิจการส่วนตัว	20.54
อื่น ๆ	20.00
รวม	100

4. ปัญหาและอุปสรรคภายหลังจากการเลิกเป็นสตรีบางประเภท

การเป็นสตรีบางประเภทเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจของสังคม ดังนั้น เมื่อสตรีบางประเภทที่เลิกอาชีพของตนแล้ว ก็ย่อมจะมีอคติที่ติดตัวตลอดไป และเป็นที่รังเกียจของผู้ที่รู้จัก ไม่ว่าจะคนในท้องถิ่นเดียวกัน เพื่อนบ้านหรือคนรู้จัก และในที่สุดย่อมจะเป็นปัญหาต่อการดำรงตนในสังคม จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่าสตรีบางประเภทร้อยละ 43.07 คิดว่าเมื่อกลับภูมิลำเนาเดิมแล้วจะเป็นที่น่ารังเกียจของเพื่อนบ้าน โดยให้เหตุผลว่า เป็นอาชีพ

ที่เพื่อนบ้านรังเกียจ ไม่น่าคบค้าสมาคมด้วยเป็นส่วนใหญ่ สำหรับสตรีที่คิดว่าจะไม่ได้รับการรังเกียจมีถึงร้อยละ 46.53 ซึ่งมากกว่าสตรีที่มีความรู้สึกเล็กน้อย โดยให้เหตุผลว่าเพื่อนบ้านไม่รังเกียจในอาชีพดังกล่าวและเข้าใจในความจำเป็นที่กระทำอาชีพนี้ มีฐานะที่ดีขึ้นก็ไม่มีคนรังเกียจ หรือไม่มีใครทราบว่าการทำอาชีพเหล่านี้ นอกนั้นก็ร้อยละ 10.40 ไม่แน่ใจว่าจะถูกรังเกียจหรือไม่ โดยขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่ว่า เพื่อนบ้านทราบหรือไม่ว่าเคยเป็นสตรีบางประเภทมาก่อน และขึ้นอยู่กับความนึกคิดของเพื่อนบ้านเป็นสำคัญ

ตารางที่ 50

ภูมิภาคกับการรังเกียจของเพื่อนบ้าน (หลังจากเลิกอาชีพ)

ภูมิภาค	การรังเกียจ			รวม	จำนวน
	รังเกียจ	ไม่รังเกียจ	ไม่แน่ใจ		
ภาคเหนือ	40.54	49.32	10.14	100	148
ภาคอื่น ๆ	50.00	38.89	11.11	100	54
รวม	45.07	46.53	10.40	100	202

$\chi^2 = 1.7804$

$\chi^2_{.95} = 5.991$

Cramer V = .0941

เพื่อพิสูจน์ว่า สตรีบางประเภทที่มาจากภาคเหนือและภาคอื่น ๆ จะมีความรู้สึกว่าการรังเกียจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ เพราะว่าตามความรู้สึกของคนส่วนใหญ่คิดว่าสตรีที่มาจากภาคเหนือมักจะไม่ถูกรังเกียจโดยคนในท้องถิ่นเดียวกัน โดยถือสิ่งนี้เป็นประเพณีของคนเหนือ และสตรีที่มาจากภาคอื่น ๆ ย่อมจะถูกรังเกียจมากกว่า เพราะไม่มีประเพณีขายนุตรสาวเพื่อเป็นสตรีบางประเภท จากค่าไคสแควร์ที่ปรากฏไม่สามารถตอบได้ว่าสตรีที่มาจากภาคเหนือจะมีความรู้สึกว่าการรังเกียจแตกต่างไปจากสตรีที่มาจากภาคอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เหตุผลอาจเป็นเพราะว่าปัญหาการเป็นสตรีบางประเภทนั้น ปัจจุบันเป็นปัญหาสากลอันเนื่องมาจากความจำเป็นอย่างเดียวกัน มิใช่

เพราะเกิดจากประเพณีการยอมรับอย่างเด่นชัด ดังที่มีการเข้าใจกันเป็นอย่างดีในอดีต แต่อย่างไรก็ตาม สตรีที่มาจากภาคเหนือก็มีแนวโน้มที่รู้สึกว่าไม่ถูกรังเกียจสูงกว่าสตรีที่มาจากภาคอื่น ๆ ถึงร้อยละ 10 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ามีสตรีบางประเภทมาจากภาคเหนือมากจนเป็นที่ยอมรับของผู้ที่มาและเคยมา รวมทั้งคนในสังคมท้องถิ่นอยู่บ้าง ดังที่กล่าวมาแล้วในบทก่อน ๆ

ปัญหาการแต่งงานภายหลังการเลิกเป็นสตรีบางประเภทแล้ว ปัญหานี้ค่อนข้างจะสำคัญมากต่อชีวิตของสตรีเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการหาคู่ครองและการครองชีวิตคู่แต่งงาน เพราะอดีตของอาชีพเดิมนั้นอาจมีผลกระทบกระเทือนต่อชีวิตคู่ครองมาก ในเมื่อเป็นอาชีพที่สังคมรังเกียจ โดยเฉพาะผู้ชายโดยทั่วไปไม่ปรารถนาหรือใจกว้างพอที่จะยอมรับสตรีเหล่านี้ จากการวิจัยพบว่า สตรีบางประเภทร้อยละ 31.19 คิดว่าจะมีปัญหาการแต่งงาน เป็นต้นว่า ไม่มีชายใดต้องการแต่งงานด้วย เพราะเหตุเป็นสตรีบางประเภทหนึ่งเคยผ่านมือชายมาแล้วมากมาย รวมทั้งเป็นอาชีพที่น่ารังเกียจของสังคมทั่วไป สำหรับสตรีที่คิดว่าไม่มีปัญหาในการแต่งงานมีถึงร้อยละ 38.61 ทั้งนี้เป็นเพราะเหตุผลต่าง ๆ เช่น สังคมในบางท้องถิ่นไม่รังเกียจ เพื่อนชายเข้าใจในความจำเป็น หรือไม่ก็ไม่มีการทราบบว่าเคยเป็นสตรีบางประเภทมาก่อน นอกนั้นอีกร้อยละ 30.20 ยังไม่แน่ใจว่าจะมีปัญหาการแต่งงานหรือไม่ โดยให้เหตุผลว่าแล้วแต่ผู้ชายที่คบค้าสมาคมอยู่ด้วยจะรังเกียจหรือไม่ และบางคนก็ไม่เคยคิดว่าจะมีปัญหาหรือไม่ด้วย

สรุป

จากการศึกษาวิจัยในส่วนทัศนคติต่ออาชีพการเป็นสตรีบางประเภทและแนวทางชีวิตใหม่พบว่า สตรีบางประเภทในเมืองสงขลา-หาดใหญ่ มีความต้องการเลิกอาชีพที่กระทำอยู่เป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เพราะเป็นอาชีพที่สังคมไม่ยอมรับ และมีข้อจำกัดอื่นเนื่องมาจากวัย อายุและสุขภาพร่างกายของผู้ประกอบการ และภายหลังจากเลิกอาชีพเป็นสตรีบางประเภทแล้วก็มีแนวโน้มว่าจะกลับล้มมีค่าเนาเดิมเป็นส่วนมาก ไม่ว่าจะมียุ่มาากน้อยเพียงใด หรือมีสถานภาพเช่นใด เว้นแต่สตรีที่มาจากภาคเหนือ (ซึ่งมาจากชนบทเป็นส่วนใหญ่) จะมีความต้องการกลับสูงกว่าสตรีจากภาคอื่น ๆ และสตรีที่มาอยู่นานกว่า 3 ปี มีแนวโน้มจะไม่กลับมากกว่าสตรีที่มาอยู่น้อยกว่า 3 ปี และเมื่อกลับล้มมีค่าเนาเดิมแล้ว ก็

จะกลับไปประกอบอาชีพเกษตรกรรมตามเดิมมีบางส่วนคิดกลับไปประกอบอาชีพส่วนตัว เช่น
ค้าขาย เปิดกิจการทำนมตัดเสื่ออยู่บ้าง

สำหรับปัญหาและอุปสรรคภายหลังจากการเป็นสตรีบางประเภท พบว่า สตรี
บางประเภทมีความรู้สึกว่าคุณรังเกียจและไม่รังเกียจพอ ๆ กัน เว้นแต่สตรีที่มาจากภาค
เหนือ จะมีความรู้สึกว่าคุณรังเกียจน้อยกว่าสตรีภาคอื่น ๆ นอกจากนี้สตรีบางประเภทที่
คิดว่าจะไม่มีปัญหาการแต่งงานมีมากกว่าที่คิดว่ามีอยู่บ้าง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสตรีส่วน
ใหญ่เป็นสตรีที่มาจากภาคเหนือ ซึ่งจะมีก่านิยมในการยอมรับการเป็นสตรีบางประเภท
อยู่มาก